

УПУТСТВО

ОСНОВНИ СТАНДАРДИ У ПОСТУПАЊУ СА МЕДИЈИМА

Биро за сарадњу са медијима
Министарство унутрашњих послова
Републике Србије

У П У Т С Т В О

**Основни стандарди у
поступању са медијима**

1. У складу са обавезама полиције које произилазе из члана 5 Закона о полицији, члана 3 Законика о кривичном поступку, Закона о јавном информисању и Закону о слободном приступу информацијама, Министарство унутрашњих послова Републике Србије успоставља основне стандарде у области комуникације са медијима.

ЦИЉЕВИ

2. Главни циљеви полиције Републике Србије у области односа са јавношћу су:
 - информисање на отворен и коректан начин о догађајима који укључују полицију
 - информисање грађана о раду полиције
 - побољшање разумевања улоге и одговорности полиције кроз трансперентне, активне и редовне медијске и јавне кампање
 - омогућавање и реализовање сусрета са медијима како би се објаснио рад полиције
 - примена стандардне процедуре у односима са медијима

ОБИМ РАДА

3. У преношењу информација широј јавности, полиција се ослања на медије.

Функција јавног информисања у најмањој мери треба да укључи следеће:

- a. Помоћ новинарима у покривању догађаја с лица места
- b. Бити на располагању за брже одговоре на захтеве медија

- в. Припремање и дистрибуција саопштења за јавност
- г. Припремање, одржавање и асистирање у одржавању конференција за новинаре
- д. Координација и ауторизација објављивања информација о жртвама, сведоцима и осумњиченима
- ђ. Координација и ауторизација објављивања информација о поверљивим полицијским истрагама

3.1. Биро за сарадњу са медијма МУП Републике Србије надлежан је за медије и његови задаци укључују:

- организовање активности у области односа са јавношћу како би се осигурала транспарентност
- организовање појављивања полицијских службеника у медијима
- организовање конференција за новинаре, интервјуа и припрема материјала за медијско појављивање
- благовремено информисање медија о полцијским активностима и одговарање на захтеве медија на ефикасан начин
- сарадња са другим Владином службама за информисање и медијским представницима
- надгледање и анализа медијских извештаја о раду полиције и реаговање тамо где је неопходно
- ажурирање списка медија

- ажурирање списка контакт особа у свим организационим јединицама МУПа
- учествовање у свим активностима чији је циљ да се полиција приближи грађанима
- праћење пројекта полиција у заједници
- одржавање и ажурирање веб сајта Министарства унутрашњих послова

УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА

4. Сви секретаријати унутрашњих послова морају имати најмање једну особу задужену за сарадњу са медијима (у даљем тексту портпарол)
- 4.1. Портпарол је на располагању новинарима и ван радног времена

ОВЛАШЋЕЊА

5. Министар унутрашњих послова и помоћници министра у потпуности су овлашћени да се појављују у медијима.
Портпарол има свакодневне рутинске контакте са медијима.

Поред рутинских контаката портпарола са медијима, министар, помоћници министра, начелници секретаријата, могу овластити и друге полицијске службенике да се појављују медијима у одређеним ситуацијама. **Након давања таквих изјава, те особе треба да информишу Биро за сарадњу са медијима о природи и садржају њиховог медијског појављивања.**

Врсте информација и овлашћења када су у питању наступи у електронским и штампаним медијима на захтев новинара :

Теме које се тичу политике рада Министарства
Министар и помоћници министра

Ванредене ситуације, посебне истраге, тероризам, тежа кривична дела у области привредног криминалитета
Министар и помоћници министра

Свакодневни контакт са новинарима о свим темама, сем горе наведених и уско стручних тема
Портпарол или овлашћена особа

Теме које се тичу јавног реда и мира, безбедности саобраћаја, противпожарне заштите, гранични послови
Начелник одговарајућег секретаријата управе или особа коју он одреди (начелник одељења или шеф одсека)

Информације које се тичу криминала
Начелник секретаријата, управе или особа коју одреди (најмање шеф одсека)

Ситнија кривична дела
Командир станице на том подручју

ЗАХТЕВИ НОВИНАРА

6. На захтеве новинара на тражене теме, уз консултацију са начелником секретаријата, портпарол или овлашћена особа **треба да одговори у што краћем року, а најдуже 48 сати од пријема захтева.**
- 6.2. На захтев новинара, када су у питању сервисне информације (напр. број саобраћајних незгода, застој на путу, пожари, упозорења, апели, и сл.) треба одговорити одмах, усмено. У овим случајевима то су портпарол или особа овлашћена

за то (напр.шеф смене дежурне службе)

- 6.1** Уколико се **због интереса истраге или неког другог разлога (подаци су службена тајна и сл...)** не може одговорити на новинарски захтев, **новинару или уреднику** се морају образложити разлози и то треба урадити одмах, без одлагања. (Закон о слободном приступу информацијама)

КОМУНИКАЦИЈА СА НОВИНАРИМА НА ЛИЦУ МЕСТА

- 7.1.** На месту догађаја, новинари ће се вероватно појавити ако се инцидент десио на месту које је отворено за јавност. Полицајац који обезбеђује лице места је **грађанима и представницима медија дужан да саопшти** само основну информацију о истражној радњи која се предузима (**Полиција врши увиђај**)
- 7.2.** Новинари морају показати идентификациона документа приликом службеног контакта са полицијом као и придржавати се конкретних ограничења на лицу места(иза стоп траке или ако је нема, показати место одакле им је дозвољено посматрање увиђаја).
У случају да је снимање забрањено, представницима медија руководилац увиђајне екипе у договору са тужиоцем истражним судијом рећи ће разлоге забране.
- 7.3.** За све даље информације полицајац који обезбеђује лице места упутиће на портпарола.

- 7.4. Портпарол ће у договору са надлежнима (криминалистичком, сабраћајном полицијом и сл.), а по потреби са сагласношћу са начелником секретаријата, о догађају дати потпуну информацију, по завршетку увиђаја, **у што је могуће краћем року**, а да се притом не угрожава ток истраге.
- 7.5. Када је реч о догађају, за који се процени да може да изазове већи интерес новинара или јавности, препоручљиво је да портпарол дође на лице места и у договору са надлежнима из полиције, истражним судијом и замеником тужиоца, новинарима да потпунију информацију. Уколико је могуће, **информацију треба дати договорно са истражним судијом и тужиоцем.**
- 7.6. Уколико у догађају има погинулих, њихов ће се идентитет и године старости саопштити тек пошто је о томе обавештена породица **(без обзира на захтеве штампаних медија који ће о догађају писати тек следећег дана).**
- 7.7. Уколико у догађају о коме се информише има лакше или теже повређених или оштећених на неки други начин, саопштиће се њихови иницијали (име и прво слово презимена, година рођења и шире подручје на коме станују), осим када је реч о кривичним делима на штету деце или малолетних жртава. Када је такав случај у питању саопштиће се само године и пол (нпр. петогодишњи дечак, четрнаестогодишња девојка) оштећеног детета или малолетника.
- 7.8. Информација о материјалној штети проузрокованој догађајем о коме се саопштава, даће се зависно о догађају и интересу истраге.

7.9. Уколико новинари инсистирају, може се дати информација **о самоубиству**. Због тога што се мора водити рачуна о заштити достојанства особе и породице, дати само иницијале жртве.

КОМУНИКАЦИЈА ПУТЕМ САОПШТЕЊА

8.1. Приликом писања саопштења о завршеној криминалистичкој обради могу се дати подаци о:

- правној квалификацији и опис извршења кривичног дела
- времену и месту извршења кривичног дела и последицама (висина материјалне штете извршног кривичног дела.
- податак јесу ли осумњичени ухваћни и приведени истражном судији, односно да ли су у бекству.
- када је осумњичено лице пунолетно лице дати име и прво слово презимена, године и шире подручје становања.
- када је осумњичени малолетно лице само иницијали, године и шире подручје становања.

Подразумева се, према ЗКП-у, да су надлежни, у случају који се презентује јавности, контактирали тужиоца и истражног судију који воде истрагу и прибавили њихову сагласност.

8.2. Уколико за поједине криминалистичке обраде постоји повећан интерес јавности, може се дати информација о резултатима **дела спроведене истраге**, при чему треба водити рачуна да се **не угрози даљи ток истраге**. У таквим случајевима консултовати Управу криминалистичке по-

лиције МУП Републике Србије и Биро за сарадњу са медијима.

- 8.3. Подаци о завршеној криминалистичкој обради саопштиће се, у што краћем року ,без обзира да ли је осумњичени ухапшен и приведен истражном судији или је пријава достављена редовним путем. **Притом се мора водити рачуна да изношење информација у јавност нема штетних утицаја на даљи ток поступка.**
- 8.4. **Код сложенијих криминалистичких обрада, посебно када се ради о привредном криминалу, код којих се због начина извршења кривичног дела, последица, велике материјалне штете или лица обухваћених истрагом, постоји повећан интерес јавности, а у случајевима где постоји и интерес заштите података, секретаријати ће се пре саопштавања информације консултовати са Управом криминалистичке полиције МУП Републике Србије и Бироом за сарадњу са медијима МУП Републике Србије.**
- 8.5. **Када је реч о изузетно значајним расветљеним кривичним делима или обрадама које су рађене у координацији Управе криминалистичке полиције МУП Републике Србије а које је радило више секретаријата односно организационих јединица МУП-а, информисање јавности врши се у договору са УКП МУП, и Бироом за сарадњу са медијима , ако није другачије договорено.**
- 8.6. **Када се истрага спроводи са другим државним органима (царина, пореска полиција и сл.) може се договорити о заједничком саопштењу.**

- 8.7.** Када је реч о информисању јавности о догађајима о којима се иначе не информише јавност, али у коме се учествовале јавне личности, због чега постоји повећан интерес јавности, препоручује се договор са Бироом за сарадњу са медијима МУП РС. Уколико се против јавне личности подноси кривична пријава, приликом саопштавања поступити како је назначено (8.1.).
- 8.8.** Сви секретаријати су обавезни да у писаном облику достављају сва саопштења Бироу за сарадњу са медијима, како би била постављена на веб сајт Министарства.

КОНФЕРЕНЦИЈЕ ЗА НОВИНАРЕ

- 9.** Сви секретаријати обавезни су да организују редовне конференције за новинаре, најмање једном месечно, или по потреби. Препоручује се да се свака три месеца организује конференција за новинаре, на којој ће бити саопштени подаци о стању безбедности на том подручју.
- 9.1.** Конференцији треба да присуствују портпарол, начелник секретаријата и особе које он овласти.

КАМПАЊЕ

- 10.** Активно организовати кампање самостално или у сарадњи са другима, када се процени да би то довело до смањења штетних појава (саобраћај, алкохол, сузбијање наркоманије, трговина људима, насиље у породици).

АНАЛИЗА МЕДИЈА

- 11.** Дневно праћење штампе и електронских медија, прављење извештаја о томе уз предлог реаговања, тамо где је неопходно. Извештај, дневно што је могуће пре, достављати начелнику секретаријата и надлежној линији рада.
- 11.1.** Свака три месеца начинити детаљну анализу штампе (за секретаријате на локалном нивоу). Анализу достављати начелнику секретаријата и Бироу за сарадњу са медијима МУП Републике Србије.
- 11.2** Бироу за сарадњу са медијима достављати месечни извештај о раду